

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I, 17

Izhajava vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 173.

V Ljubljani, v sredo 31. julija 1901.

Letnik XXIX.

Vabilo na naročbo.

S 1. avgustom se pričinja nova na-
ročba, na katero uljudno vabimo p. n.
občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v
upravništvu:

Vse leto 20 kron. Četrt leta . 5 kron.
Pol leta 10 „ Jeden mesec 1 K 70 h
Za pošiljanje na dom je plačati 20 h na
mesec.

Po pošti pošiljan velja:

Vse leto 26 kron. Četrt leta . 6 K 50 h
Pol leta 13 „ Jeden mesec 2 K 20 h

Plačuje se naprej.

Na naročila brez priložene naroč-
nine se ne ozira.

Upravništvo „Slovenca“.

Narod in narodnost.

(Dalje.)

2. Narodno pravo.

Narodni organizem je vmesen natoren
član med rodbino in človeštvom. Člo-
veštvo je družba, kot smo že doka-
zali. Tudi pri človeštvu nimamo druge
oblasti, razen natornega zakona, ki sili ljudi
k medsebojni ljubezni. Narod in človeštvo
rasteta iz rodbine. Človeštvo je največja, vse
ljudi oklepajoča rodbina; narodi so pa manjše
rodbine, ki posredujejo med posamnimi rod-
binami in med človeštvom. Smoter rodbin
in narodov se končno krije s smotrom člo-
veštva. Niti rodbina, niti narod ni sam svoj
smoter. S tem, da izpopolnjujeta sama sebe,
s tem da delujeta v svoj napredek, izpopol-
njujeta človeštvo.

Z vsjo odločnostjo zametavamo narodno
brezbrižnost, razdirajoče kozmopolitstvo

ali internacionalizem.¹⁾ Proti natori
so. A ravno tako pa zavračamo vsako trdit-
tev, ki hoče narodnost ločiti od človeštva
in njegovih smotrov. Narodi morajo služiti
človeštvu. Njihova raznolikost razliva posebno
čarobno lepoto na človeški rod. Ta je edin
v bujno pisani raznolikosti raznih narodov
in drugih socialnih organizmov. Iz rodbine,
ki je prva, neposredna, po natori določena
družba, izvira narod in iz nje poganja člo-
veštvo. Rodbine in narode pa prepletajo
druge družabne zveze v najrazličnejših obli-
kah. Kdor trga narodov smoter od smotra,
ki ga ima rodbina, in ne vpoštevava njegove
nujne zveze s smotrom celega človeštva,
mu izpodmika tla, na katerih stoji. V za-
visnosti od rodbine in od človeštva je na-
rodov vzvišeni pomen in sijajno veličje. V
soglasju s človeško natoro, po določitih
nrvnega zakona mora s svojim lastnim iz-
popolnjevanjem težiti po izpopolnjevanju in
napredku vesoljnega človeštva.

V zavisnosti od rodbine je na-
rodova moč. Tega ne moremo dovolj po-
vdarjati. Narod ima svoj temelj v skupnih
lastnostih: v skupnem izvoru, skupnih te-
lesnih in duševnih svojstvih, omiki in je-
ziku. Vse to pa posreduje rodbina. V na-
torni samostojnosti rodbine ima svojo samo-
stojnost narod. Ker je rodbina prvotnejša
nego država, zato ne more prejemati svojih
pravic od nje, marveč jih ima sama po svo-
jem bistvu. Med nje spada v prvi vrsti: ro-
jenje in vzgoja otrok. Po rojenju
se prenašajo natorna (telesna in duševna)
narodna svojstva, po vzgoji pa omika in
jezik. Država na noben način ne sme ovi-
rati tega, marveč mora s svojimi pripomočki
še pomagati rodbinam, da morejo uživati

¹⁾ Kozmopolit (od grških besed kosmos =
svet in polites = meščan) pomenja človeka, ki se
ne meni za svojo narodnost, češ da ni nič na tem
ali je Slovan, Lah, Turek ali karkoli, marveč da je le
človek. — Internacionalizem (mednarodnost)
pomenja medsebojno vzajemnost vseh ljudi brez ozira
na narodne razlike.

pravice, ki izvirajo iz njihovih natornih dolž-
nosti. Govorili smo že, da mora biti šola,
ki nadaljuje in izpolnjuje rodbinsko vzgojo,
v soglasju z rodbino. To pa ni mogoče, če
se ne ozira na narodna svojstva, če je pro-
tivna narodni omiki, ali če celo zatira ma-
terni jezik, ki je nujni pripomoček za
vzgojo.

Iz tega sklepamo, da je žaljenje narod-
nih pravic žaljenje rodbinskih pravic
in zatiranje rodbinske samostoj-
nosti. Rodbinske pravice so socialnega
značaja; imajo pa svoj temelj v eksistenč-
nem pravu, kakor vse druge socialne pra-
vice. Eksistenčno pravo se tiče posamnega
človeka; osebno je. Zato so v svojem bistvu
narodne pravice tudi osebne. Država, ki
n. pr. jeziku svojih podložnikov ne dá prav-
ic v uradnem občevarju z njimi, žali nji-
hove osebne pravice. Če govorimo o pra-
vicah narodnega jezika, umevamo to le v
prenešenem pomenu. Pravic nima jezik,
marveč posamniki in rodbine. Narodno
pravo je torej del osebnega in
rodbinskega prava.

Nobena oseba nima kot človeška oseba
več pravic kot druga; ravno tako tudi ena
rodbina nima kot rodbina manj ali več pra-
vic nego druga. Valed tega je tudi narodno
pravo, ki je del osebnih in rodbinskih pravic,
za vse narode enako. Tega seveda ne mo-
remo tako umevati, da bi vsak narod moral
imeti ravno tiste reči, katere ima drugi,
marveč tako, da ima vsak narod enako
pravo do tistih stvari, ki so po njegovem
značaju potrebne za njegov obstoj in za nje-
govo izpopolnjenje.

3. Politiško narodnostno načelo.

Semkaj spada važno vprašanje, ali ima
vsak narod pravico do samostojne dr-
žave. To vprašanje zadeva političko stran
naroda in narodnosti. Novejši čas se je po-
stavilo narodnostno načelo v tem
smislu, da je narodnost najvišja in najbolj
upravičena državotvorna sila. Napoleon

III. je v Evropi najsilnejše zagovarjal to
načelo, ki sedaj vlada v političkem življenju
večine omikanih držav, zlasti pa v Nemčiji
in Italiji. Laški kralj Humbert je dne 4.
sušca 1898 na kapitolu tako-le nagovoril
poslance: „Poklical sem vas na kapitol, od-
koder morete občudovati krasote večnega
mesta, delo dveh omik, ki sta z Rima raz-
svetljevali svet, in prositi Boga, ki je hotel
zjedinjeno Italijo. naj se osreči in povelja
demovina. Sredi veličastnih ostankov starega
veličja naj se nam ne zdi premajhno
novo veličje Staro veličje je bilo po duhu
časa splošno, novo je narodno. Ono je
spočelo rimsko Italijo, to pa laški Rim.
Prvo je nastalo po vplivu sile, drugo je
izraz prava. In kakor vsako pravo, je
tudi laški Rim nedotakljiv. Ti vzvišeni spo-
mini nas ne zovejo k gospodstvu in osvo-
jevanju. Novodobno pravo daje
vsakemu narodu njegove meje.
To sveto načelo je rodilo juna-
ško pesem našega političkega
preporoda“.

V teh besedah je izraženo načelo, da
iz narodnosti izvira vse poli-
tiško pravo. V lepi govorniški obliki
se imenuje sveto tisto novodobno pravo, po
katerem hočejo na pr. nekateri odtrgati
južne Tirole, Trst in Istro od Avstrije k
Italiji, da doseže italijanski narod po „tem
svetem načelu“ „svoje meje“. Nemški cesar
Viljem II. je že tudi tako poudarjal političko
stran nemške narodnosti, da se brez težave
zasledi sorodnost med njegovimi in tako
zvanih vsenemcev izjavami.²⁾

Robert pl. Mohl³⁾ in Bluntschli⁴⁾,

²⁾ Dne 20. vel. srpana 1898 je v Mongunciji iz-
pregovoril te-le besede: „Nedotakljivo hočem ohraniti
narodno dedščino. V to nam je treba edinosti in so-
delovanja vseh nemških rodov. Moja najvišja težnja
meri na to, da se odstrani, kar ločuje veliki nemški
narod“.

³⁾ Staatsrecht, Völkerrecht und Politik. II. stran
348 nasl.

⁴⁾ Die Lehre vom modernen Staate 1875. Stran
111.

LISTEK.

Med romanskimi narodi.

Popotni spomini iz Italije, Španije, Francije in Švice.
Piše Jos. Lavtizar.

(Dalje.)

Enako Ivanu Kalvinu v Genévi je Udal-
rik Zwingli (1484—1531) v Zürichu po
svoji glavi prevstrojil katoliško vero ter v
bistvenih točkah prišel navskriž z njenimi
pristnimi nauki. Poprej župnik pri slavni
romarski cerkvi Maria Einsiedeln pride
Zwingli 1. 1518 v Zürich, kjer mu je od-
ločen važen delokrog v Grossmünstru. Žal,
da je svoj bister um in ognjevit govornišk
talent zlorabil v oznanjevanju takozvanega
čistega evangelija, ki pa ni bil drugega ka-
kor krivoverstvo.

Gledé bogoslužja je zahteval reformator,
da se ima vršiti brez vsakega sijaja; zato
ukaže odstraniti iz cerkva oltarje, podobe
in orglje, slikane stene so se morale pobe-
liti, iz dragocenih posod so kovali denarje,
da slednjič za božjo službo ni ostalo dru-
gega, nego pridiga in čitanje sv. pisma.

Posledica rovanja je bila, da so se švi-
carski kantoni ločili v dva sovražna tabora,
ki sta se spoprijela 11. oktobra 1531 v hudi
verski vojski pri Kappelu, severno od mesta
Zug. Katoličani so premagali svoje nasprot-
nike, in Zwingli sam, ki se je oborožen

podal na boj, ni prišel več živ nazaj. V no-
vejšem času (1885) so mu postavili blizu
Grossmünstra poleg reke Limmat bronast
spominek.

Ostalih 14 (!) protestantovskih cerkva
nam ni treba omenjati, obiščimo raje novo
katoliško baziliko „Liebfrauen-
kirche“, katero ugleda takoj vsak ptujec ter
vprašuje, kaj je ta zgradba. Že njena impo-
zantna lega v precejšnji višini (Weinberg-
strasse) jo dela častitljivo, osobito masivni
zvonik, ki spominja z mnogimi okni onega
pri cerkvi S. Sernin v Toulouse na Fran-
coskem, akoprav ima zadnji osmerostransko
obliko, ta pa le čveterostransko. Srednja la-
dija nima ne svoda ne stropa, da se vidi
skozi lično izdelano tramovje sama streha,
na velikanskem oboku pred svetiščem pa
bereš besede: „Salve regina, mater miseri-
cordiae, vita, dulc.“ Duhovščina izdaja vsako
saboto list, ki stane 50 centimov za celo
leto. List naznanja duhovna opravila nedelje
in naslednjega tedna, opominja odrasčene,
naj pridejo vsaj ob nedeljah in zapovedanih
praznikih k maši, priporoča starišem, naj
pošiljajo otroke v cerkev itd.

Ako prideš v Zürich, hočeš videti nekaj
veliko-mestnega življenja. V
tem oziru ti dam dober svet. Ni treba, da
bi hodil iz ulic v ulice ter se vedno umikal
na desno in levo, poišči si n. pr. ob deveti
uri zjutraj pripraven prostor na krasnem

trgu pred kolodvorom, ali pa se vstopi na
vogel bližnjega mostu. Tu imaš izvanredno
zabavo v prizorih, ki se vrše eden za dru-
gim. Mimo tebe hiti ljudstvo raznega stanu
in opravka, da ti kar mrgoli pred očmi.
Pravo človeško mravljišče je to; kakor iz
rovov prihajajo vedno nove množice na dan;
komaj vloviš en zanimiv „tip“, že se pri-
kaže drugi, toda vsak zgine med čudno me-
šanico ali se izgubi v bližnjem ovinku.
Težko boš ugledal koga brez dela, vsakemu
se mudi, ker ga določena ura kliče domu,
ali v pisarno, šolo, kuhinjo in kdove kam
drugam.

No, sedaj pride vendar mož, ki pelje
počasi čuden voziček za seboj. Akoprav je
vehikelj visok, zdi se vendar, da nima no-
bene teže, saj se mož nič ne upira z njim.
Vedno bližje prihaja in slednjič se ustavi
skoro nalašč poleg mene. Ni čuda, to stvar
bi še otrok prepeljal, ker je vsa votla. Na
štirih straneh so razpete plahte najbolj živih
barv, da jih mora vsakdo pogledati, ob
španskih stenah pa se z velikimi črkami
naznanja „eine grosse Sehenswürdigkeit in
Zürich.“ To originalno vado preteguje po-
strežček od jutra do večera semintje, se
ustavlja ž njo na trgih, ljudstvo bere na-
znanilo in podjetnik dobi obiskovalcev do-
volj, da še pošteva ne, kar mora plačati za
ambulanco.

Na ptujem opazuješ vsako reč bolj z

zanimanjem in bolj brezskrbno kakor doma.
Z večjim zanimanjem zato, ker je reč ne-
navadna, torej ptuja; brezskrbno pa zaradi
tega, ker se ni treba ozirati na druge ljudi,
saj si popolno sam. Nikogar ne poznaš in
tebe nihče ne pozna, nobeden te ne pozdravi
in ti nobenega, živa duša se ne zmeni za-te.
Kako prijetno čutilo, da si prost enako ptici
pod nebom. V kraju, kjer bivaš, ostaneš
dokler hočeš, in ko si se naveličal, imaš
odprte vse štiri strani sveta, da greš naprej,
kamor se ti poljubi.

Za svojo osebo moram pripoznati, da
sem v tujini boljši nego doma, naj že opazujem to boljšo stran v kakršnem-
koli oziru.

Sredi ptujih ljudi se obračam z večjim
zaupanjem proti nebeškemu oboku, kjer je
naša prava domovina. „Veri christiani patria
est coelum“ je odgovarjal apostol Norika
sv. Severin († 482) na vprašanje, kdo je in
odkod pride.

Na ulicah srečujem množico ljudi naj-
različnejših stanov. Vsi so mi neznani, in
vendar so moji bratje, ker imamo skupnega
Očeta v nebesih. Dasi je med njimi mnogo
takih, ki so pozabili nanj, prejemajo vendar
vsak dan njegove darove. Glej božjo do-
broto!

Gledajočemu velikanske stavbe in umo-
tvore, stopa pred oči silovitost človeškega
duha, ki je to izumil in izvršil. Kljub temu

znamenita državoslovca, učita tudi, da je političsko narodnostno načelo veljavno. Samo tistim narodom ne priznavata pravice, da bi ustanovili lastno državo, ki nimajo dovolj sposobnosti za to. Vsak narod pa sme osnovati svojo državo, tako pravita, če vidi, da svojih smotrov ne more doseči v dosedanji državi in če se po pravici nada, da se bo gmotno ali duševno stanje zboljšalo, če se ves narod zjedini.

To načelo je napačno tudi v tej obliki, kakršno vidimo pri Mohlu in Bluntschliju. Če pravita, da se ne smejo političsko zediniti tisti narodi, ki za to nimajo dovolj sposobnosti, nima to nobene vrednosti. O sposobnosti ali nesposobnosti odločuje vsak lahko po svoje.

Politično narodnostno načelo je v svojem bistvu zmotno. Res je sicer, da so tiste države, ki obsegajo samo eno narodnost, v marsičem na boljsem nego mnogonarodne, ker nimajo medsebojnih narodnih bojov. Res je tudi, da narodna zavest sama vzbuja smer po političski samostojnosti. A s tem pa še ni opravičeno načelo, da je narodnost izključna državotvorna sila. Država izvršuje lahko svojo nalogo, če ima tudi razne narode v svojem okrožju. Pravzaprav je to še mnogo bolje. Boji in medsebojno tekmovanje se vrši po nekem redu, v nekih mejah; izključno narodne države pa prenesejo boje na svetovno političsko tla. In ti boji so mnogo nevarnejši. Sicer pa tudi v takozvanih narodnih državah ni brez narodnih bojov, samo da se vrše edino le v znamenju krivičnega samosilništva. Taka država hoče podjarmiti vse druge narodnosti v svoji sredi. Zgodovina narodnih držav je vrsta krivic in silovitosti. Kako kruto je zvarila Francoska svojo narodno edinost! Bretonci, Germani, Iberi so morali umreti zanj svojo narodno smrt. Kako dela Nemčija s Poljaki in Francozi, kako barbarsko goji svoje političsko narodnostno načelo Ogerska! Politično narodnostno načelo je v nujni zvezi s tistim pojmom naroda, ki smo ga opisali po Gumpłowiczu. Nравni zakon in njegova določila morajo vladati povsod, tudi v narodnih vprašanjih. Če se prestopijo, se s tem rušijo tla, na katerih stoje narodi in njihove pravice.

Narodni organizmi potemtakem niso edini državotvorni činitelji; pač pa so pri tvorbi držav in drugih raznovrstnih družb silno važni. Sami po sebi ne pomenjajo še države, v državi pa pomenjajo sila mnogo. Pravico imajo, da jim država priznava njihov družabni značaj in ga jim brani. Liberalno načelo, da je država absolutna, takorekoč vsegamogočna, je rodilo zatiranje narodov. Zgodovina liberalizma v naši državi nam to jasno dokazuje. Cesar Jožef II. je začel uvajati liberalstvo v zakone, zraven je pa tudi hotel ponemčiti nemške narode. Hotel je siloma preobraziti Avstrijo v nemško državo. Odkrito se nam kaže pri tem ponesrečenem poskusu, da je

ima vsaka stvar eno ali drugo pomanjkljivost, da ni popolna, naj je še tako občudovanja vredna. Kaj so vsa dela človeških rok v primeri s stvarstvom, posebno s svetovi nad nami? Glej božjo vsemočnost!

Ko se bližam velečastnim domom, vspeenjajočim se v višave, ter vstopim v notranji skrivnostni mrak, kamor dohaja skozi krasno barvana visoka okna nekaj čarobne svetlobe, tedaj se vzbujajo v srcu tista prijetna čutila, ki niso vselej v naši oblasti. To ni običajna vsakdanja molitev, ampak oni blaženi trenotek pobožnosti, ko je duša dvignena v nadzemeljsko bivanje, kjer bi se rada mudila dalj in dalj. In ako bi tudi tukaj sklenil zemeljsko potovanje — v nekem kraju nas itak čaka konec — imam upanje, da najde truplo prostor v blagoslovljeni prsti, iz katere se vzdigne ob dnevu vesoljnega vstajenja.

Pa — naj se kaže širni svet v bogastvu in krasoti, nobena reč me ne premoti, da bi ne ljubil nad vse svoje domovine. Majhena je in skoro neznana, a lepa; osobito slovenski planinski kraji ne zaostajajo za toliko hvaljeno romantiko švicarskih in tirolskih snežnikov. Čemu torej poveljevat to, kar je ptuje; le doma se ozrimo okrog sebe, pa bomo našli marsikaj, na kar je lahko ponosna naša dežela.

(Dalje prih.)

politiško narodnostno načelo protinardno. Država mora priznavati enakopravnost svojih narodov. Medsebojnega tekmovanja sicer ne more zabraniti, zato tudi ne more ustaviti, da bi se narodne meje ne izpreminjale. Darovitejši, pridnejši, varčnejši zmagujejo. Grdo in krivično pa je, če se država s svojega stališča postavi na stran enega naroda in mu s svojo oblastjo pomaga v boju proti drugim.

Poganska rimska država je slonela na načelu, da so samo Rimci in Grki pravi narodi, vsi drugi so ji bili barbari brez pravic in brez pomena. Materializem naših dni je prišel do ravno te zmote po drugi poti. Ker uči o človeku, da se je razvil iz živali, ne more poznati rodbinskega krvnega sorodstva med vsemi ljudmi na svetu.³ Krščanstvo uči, da izviramo vsi od enega, od Boga ustvarjenega para, in da je potem takem vse človeštvo ena rodbina, ki mora živeti med seboj v ljubezni in vzajemnosti.

Materializem pa pravi, da se razvija življenje v vednem boju, v katerem močnejši zmagujejo, slabši pa propadajo. Namestu pravic pozna edino le moč. Po teh svojih naukih tudi razlikuje močne in slabe narode. Dosledno trdi, da je prav, če slabši narodi izginejo. Razlika med gospodujočimi in med suženjskimi narodi, ki se je že mnogokrat čula v zakonodavnih zastopih, je v svojem bistvu materialistična. Prav tje spada, kamor Nietzschejeva razlika med nadljudmi in navadnim človekom. Taka načela zatirajo vsako človekoljubje. Ker so narodi del človeštva, ki je po svojem bistvu ena velika rodbina, zato se mora s ljubeznijo do človeštva, s humaniteto družiti tudi ljubezen in spoštovanje do narodov. Proti humaniteti greši, kedor zatira narodne pravice, saj s tem krati človeku njegovo osebno pravo. Ta greh se masčuje. Mogočne države, ki so se ustanovile po zmotnem političkem narodnostnem načelu, so propadle. Barbari so vrgli Rimljane.

V našem času pa leze izmed narodnih bojov kot zmagovavec — žid na dan. Žid kraljuje naši dobi: v zbornicah, na trgu, v tisku in na vseučiliščih.

Rimci so imenovali druge narode barbari; v resnici so se pa sami proti njim obnašali divje barbarsko v vojskah, v državnem življenju in v suženstvu. Prav tako nizko so padle v novem veku tako zvane omikane države, ki so gazile natorno pravni značaj narodov iz napuha in dobičkarstva.

Nepopisna surovost spremlja pota »omikovanja« in »kolonizacije«, po katerih hodijo liberalne države. V Braziliji so s tem nosili omiko ubogim divjakom, da so jim delili obleko kozavij ali drugače nalezljivo bolnih ljudi in s tem zanesli kužno smrt vanje. Holanci in Angleži izobražajo afriške zamorce z žganjem in jih s tem izročajo gotovemu propadu. Žganje je tudi najbolj razširjeno vzgojno sredstvo med Indijani v Ameriki. V Polineziji so seznanili omikanci divjake z ostudnostjo, da se ženske prodajajo. Silili so jih k temu. Ostudnih nenravnosti je prišla tudi drugod cela vrsta med neizobražene narode v imenu omike. Kot na divje zveri so se napravljali v tem imenu lovi nanje; v brezmejni podlosti se jim je ropala njihova zemlja. S krvjo so pognojena tla liberalne civilizacije in kolonizacije.

³ Dve različni misli imamo v tem oziru: monogenistiško, ki pravi, da so se ljudje razvili na enem kraju, dasi ne od enega para; in poligenistiško, ki uči, da so se ljudje razvili iz živali na različnih krajih.

Politični pregled.

V Ljubljani, 31. julija.

Razpor mej moravskima češkima strankama,

ki ga je povzročil dr. Stransky s svojimi ljudmi, in ki bi bil usoden za češki narod na Moravi, če se res izvede po njegovem načrtu, obsojajo vsi treznomisleči krogi, ki uvidijo sedanji neugodni položaj na Moravskem. Tako piše praška »Politik« mej drugim to-le: Mi zelo dvomimo, da bi se češki stranki na Moravskem dali zvoditi tako terorističkim sredstvom, da bi odstopili od tega, kar smatrati za svojo dolžnost napram narodu. Zveza čeških strank v moravskem dež. zboru temelji na sklepu zaupnikov obeh

strank in jo more torej razveljaviti samo ta korporacija. Ako hočejo Mladočehi prevzeti odgovornost za tak razdor in tako oslabljenje češke narodnosti v tako težavnem položaju, potem naj le razdro skupno organizacijo. S takim korakom bi pa le dokazali, da so pri njih mnogo bolj merodajni interesi lastne frakcije, nego interesi naroda. — Sicer pa se sme pričakovati, da mladočeški izvršilni odbor ne bo odobril tega, kar želi Stransky, ker ve, da bi si s tem škodovali največ Mladočehi sami.

Razpor mej nemško ljudsko stranko in vsenemci.

Povodom sedanjega volivnega gibanja na Češkem se je vnel srdit boj mej odločnimi pristaši nemške ljudske na jedni ter schönererjanske stranke na drugi strani. Prvi so se z največjo odločnostjo postavili po robu zahtevi Wolfijancev po nemškem državnem jeziku, in zahtevajo jedino le razdelitev Češke ali bolje: avtonomne samouprave za nemški narod. Kakor znano, so Wolfovci nasprotni temu programu, ne vedo pa menda še sedaj ne, kako naj se izvede zakonita določitev nemščine kot državnega jezika. Ti nasprotniki Wolfovcev gredo v svoji polemiki celo tako daleč, da zamerjujejo Wolfovo politiko, katere konečni vspeh bo sledeči: Imeli ne bomo nikakega nemškega državnega jezika in nikake razdelitve Češke zemlje v nemški in češki del, »pač pa napredujoče čehizovanje naše nemške domovine«. — Kakor razvidno iz teh besed, je boj res dokaj srdit. Toda pomisliti treba, da je to samo volivni manevar. V volivni borbi hoče vsaka stranka utrditi in zboljšati svoje stališče ter se poslužuje v ta namen vseh mogočih sredstev. Pozneje pa bodo nemški nacionalci zopet šli roko v roki z Schönererjanci, saj takrat bodo že imeli v svoji posesti mandate, za katere se sedaj bore.

Volivna pravica žensk v Galiciji?

Zelo značilen sklep je storil te dni pravni odsek krakoveškega mestnega zbora. Sklenilo se je namreč, da morajo novoizvoljeni zastopniki mestnih skupin v deželnem zboru delovati na to, da dobe tudi ženske volivno pravico v mestni skupini za deželni zbor. To bi marsikdo smatral za napredek, toda to je le na videz. Uvesti jo hočejo namreč na ta način, da bodo volile omožene ženske po svojih močeh, neomožene pa po pooblaščenih. Da to ni volivna pravica v pravem pomenu besede, se vidi na prvi hip, ker bi se tem načinom ne izražala prava volivna svoboda. Sicer bo pa že deželni zbor poskrbel za to, da ta sklep mestnega sveta roma v koš.

Položaj avstrijskih Slovanov in njega vzrok.

Vzroka sedanjemu neugodnemu položaju avstrijskih Slovanov je iskati jedino le v zvezi Avstrije z Nemčijo. To dejstvo je pred nedavnim naglašal dr. Rieger napram nekemu sotrudniku »Peterb. Vjedemosti«. Rekel je mej drugim, da se položaj Čehov in ostalih Slovanov v Avstriji radi tega noče zboljšati, ker se na Dunaju uklanjajo pritisku, ki prihaja iz Berlina. Na Dunaju služijo nevarnost jedino le od strani Rusije, Nemčija jih navaja in podpira v tej domišljiji. Vsled tega je nujno potrebno, da voditelji ruske zunanje politike obiščejo Dunaj, da na Donavi dokažejo, kako prazen strah so jim vcepili ljubi »prijatelji« na severu. Dokazati bi jim morali, da se Avstriji ni treba tresti pred Rusijo, marveč pred Nemčijo, katere načrt za bodoče nje prodiranje je itak zadostno znan. — Naši vodilni krogi se seveda sedaj še smejejo takim opominom, ker uvidijo v Nemčiji največjo prijateljico, v Rusiji pa najbolj zagrizeno sovražnico, toda spomnili se bodo opominov modrih politikov, ko bo pa bržkone že prepozno.

»Ljubeznivosti« naših zaveznikov.

Mej tem ko voditelji naše zunanje politike in njih prijatelji to- in onstran Litave ne morejo prehaliti korist, ki jo baje ima naša monarhija od zveze z Nemčijo in Italijo, in izkazujejo tema dvema zaveznikoma vsakojake usluge, kažeta poslednja dva svojo »naklonjenost« proti Avstro-Ogerski na prav posebno čuden način. Vlada v Berlinu je objavila tak carinski tarif, ki ne more biti v korist ne kmetijstvu, pa tudi ne obrtu in trgovini v Avstriji, Lahi pa kažejo svojo na-

klonjenost proti svojim zaveznikom s tem, da manevrira njih brodogve v Jadranskem morju mej Puljem in Benetkami ter deloma ob obrežju Albanije. Te vaje italijanske mornarice pač ne morejo imeti drugega pomena, kot neko poskušnjo za svojedobni napad na avstrijsko obrežje ter osvojitve albanske zemlje. To početje italijanskega zaveznika se je menda tudi našim optimistom v vladnih krogih jelo dozdevati precej sumljivo, ker so že poslali vojni ladiji »Cesar Karol VI.« in »Pelikan«, da opazujeta dogodke ob albanskem obrežju. Seveda se vkljub temu tej stvari ne pripisuje nikake posebne važnosti in bodo še nadalje skušali izkazovati vsakovrstne ljubeznivosti svojima »prijateljskima« zaveznikoma, napram Rusiji pa ostali hladni in se pripravljali za napad od njene strani.

Vihar v angleški zbornici.

V angleški spodnji zbornici so včeraj dovršili razpravo o zemljiškem davku. Razprava o tem vprašanju je bila zelo burna, ker vladna predloga nikakor ne odgovarja potrebam in željam kmečkega prebivalstva. Najpoprej so se spoprijeli liberalci in konservativci. Culo se je mnogo klicev po policiji, in vihar se je nekoliko polegel še le potem, ko so posl. Redmonda in O'Briena izključili od nadaljnje seje. Kajpada so tudi Irci živahno ugovarjali vladni predlogi, ki pa je vkljub temu obveljala v drugem branju.

O begu predsednika Steina

poroča dopisnik Reuterjevega urada iz Kroonstadta naslednje podrobnosti: Angleški general Broadwood je v noči pred napadom na kraj Reitz v naglem diru prišel po krivdi nekega voditelja kakih pet km. proč od Reitzja med holme in prepade. Vendar pa se je posrečilo 7. dragonskemu polku hipoma udreti v vas, kjer je bilo postavljenih nekaj šotorov, v katerih so bivali Buri in oranjska vlada. Tu in v bližnjih hišah so ujeli angleški vojaki 28 članov oranjske vlade. Jednega izmed njih so zasačili ravno pri kopanju. (!) Nekega družega so pa opazili v istem hipu, ko je bos in golorok skočil iz neke hiše v drugo, iz katere je prišel v najkrajšem času, skočil na osedlanega konja in pobegnil kot blisk izpred oči. Neki dragonec, najboljši strelec v celem polku, ga je pri tem opazoval ter poskušal ustreliti nanj iz bližine 50 korakov. Toda ker se mu je pokvaril mehanizem v puški, ni mogel sprožiti. Na ta način se je posrečilo pobegniti — Steinu, ker ta in nihče drugi je bil zgoraj opisani begun. — Morda je pa ta pripovedka malo drugačna v luči resnicoljubnega poročevalca.

Dopisi.

Iz Budimpešte, 27. julija. Nikdar nisem preje kdaj menil, da bodem nekoč videl ta zares krasni spomenik generalu Hentziju. Zato pa se imam v prvi vrsti zahvaliti svojemu gostoljubnemu prijatelju, višjemu štabnemu zdravniku g. dr. J. K., s katerim sva se peljala iz mesta čez most na verigah z električnim tramvajem. Kakor že v prvem dopisu omenjeno, se je moral ta spomenik prenesti na obširno zaprto dvorišče kadetne šole in brez posebnega dovoljenja ga ne more nihče si ogledati. Že leta 1851 je bil ta spomenik hrabremu Hentziju in njegovim junakom postavljen. Vlit je iz bron na 12—13 metrov visokem stebri v gotskem slogu in je stal 250.000 gold. pri Fernkronu na Dunaju ter je res »impozantna!« Pod bronastim stolpičem leži junak general Hentzi vznak na tleh, angel pa mu poklada za glavo venec, z drugo roko pa mu kaže s prstom kviško proti nebesom, kar je res zelo ginljivo in tudi pomenljivo. Pod njim pa stoji napis: »General Hentzi mit dem Obersten Abbanah und 418 Soldaten starben den Opfertod für Kaiser und Vaterland 1849«.

Vseh teh junakov imena stoje zapisana v bronu. Stotnik kadetnega zavoda, ki nama je kazal in razlagal pomen tega spomenika, je rekel, da so bili vsi isti vojaki — junaki iz bivšega varaždinsko-gjurgjevaškega in varaždinsko-križevaškega graničarskega polka. Tudi njih imena, ki so pravilno pisana ali vilita, kažejo, da so res morali biti vsi isti junaki sami Hrvatje, ker večina njih imen se končuje na — »ić«!

Tu sem se nehote spominjal grškega junaka Leonide in njegovih zvestih 300 junakov, katerih spomenik je še zdaj v termopilski soteski. Tako so prelivali Hrvatje 1848—49 za cesarja in domovino svojo srčno krv na raznih bojiščih po Italiji in Ogerskem.

A kaj so prejeli za to svojo zvestobo? Ni mi treba tega razlagati, kajti vsakemu je znana žalostna zgodovina, ki se vrši v naši dobi. Ta oholost se utegne prej ali slej gotovo še otepati Madjarom, katerim niso prava drugih narodnosti v »magyarorszag« sveta, da jih teptajo z nogami. Zato se pa leto za letom izseljuje na tisoče, zlasti Slovakov v Ameriko, ki pa se vračajo s samozavestjo.

Ko sva si ogledala ta prekrasni spomenik, se odpeljeva s tramvajem do četrt ure oddaljenega podnožja »Švabske gore« (= Svábhegyi), od koder pelje železnica na zobce na vrh gore za 80 vin. gori in doli. Moj prijatelj mi je opazil, da sva med gosti — 50 nas je bilo — mi dva sama krščena, a ostali pa sami prepelčarji! Na vrhu griča je več krasnih hotelov in je kaj lep razgled na Budimpešto in daleč na okrog. Do vrha potrebuje vlak 25 minut. Po obširnem Švabenbergu je raztreseno vse polno letovišč, katerim so skorej edino le židovi lastniki. Žal, da je postalo nekdanje tako slavno marijansko kraljestvo židovska doména, kar vsi dobro misleči pomilujejo. »Magyarorszag« je postal židom Kalifornija.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 31. julija.

Nova maša slovenskega jezuita v Ljubljani. Po dolgem času je danes zopet zapel prvo sv. mašo slovenski o. jezuit. Od l. 1773 ni bilo v Ljubljani nove maše iz reda oo. jezuitov. Po toliko dolgem času je danes doletela ta izredna sreča sina g. Avgusta Erzina č. o. Alojzija Erzina. Kot osmošolec je zapustil svoj rodni kraj in po dolgoletnih študijah v Inomostu, Požunu, Št. Andrežu in petletnem profesorskem delovanju v Travniku povrnil se je predčerašnjim po 15letni odsotnosti iz Ljubljane za nekaj trenutkov v krog svoje rodbine, ki je lahko ponosna na toli odličnega sina. Danes zjutraj ob 8. uri je bral v kapelici jezuitskega samostana o. Alojzij Erzina prvo tiho sv. mašo. Stregel mu je pri sv. daritvi o. Žužek. Kapelica je bila polna odličnega občinstva. Popoldne se je vršil v gostoljubnih prostorih botrice g. Černetove na sv. Petra cesti slavnosten obed, ki se je razvil v prijetno zabavo. Posebno ginljiv je bil prizor, ko je najmlajši brat novomašnikov šletni Pavel v imenu mnogobrojnih bratov in sestra čestital novomašniku. Vršile so se napitnice v slovenskem in hrvaškem jeziku. G. novomašnik se povrne sedaj k nadaljnim študijam v Inomost in Linc. Bog spremljaj novomašnika na vseh njegovih potih in daj mu povsod mnogo vspeha pri njegovem delovanju! — K temu poročilu omenjamo še, da ima g. Avgust Erzina še dva sina v jezuitskem samostanu v Travniku.

Praktični kurz v knjigovodstvu kmetijskih zadrug se prične v ponedeljek, 5. avgusta, zjutraj ob 8. uri v dvorani »Katol. doma«. To se naznanja onim, ki so priglasili udeležbo ali se še menijo prigrasiti.

General frančiškanskega reda, pred. P. Alojzij Lauer je nevarno zbolel v Rimu. Po zdravnikovi izjavi je malo upanja, da bi okrevale.

Instalacija župana Hribarja bo dne 3. avgusta ob 11. uri v »Mest. domu«, ker je cesar njegovo izvolitev potrdil.

Imenovan je učitelj-voditeljem na slovenski šoli na Ajševci (Staragora), katero vzdržuje mestna občina goriška, g. Jožef Vittori, doslej učitelj na Vrhu. — Računski praktikant g. M. Bradasčka v Ljubljani je imenovan računskim asistentom.

Č. g. župnik Aljaž, ki se je bil malo poškodoval, je danes zdrav zapustil bolnišnico.

Isterski deželni zbor. Brzjavno se nam poroča, da je bil včeraj v Kopru odprt isterski deželni zbor; navzočih je bilo 24 poslancev. Deželni glavar je prečital izjavo italijanske večine, da se zopet ne bode

udeleževala obravnav, ker je bilo sklicanje deželnega zbora v uradnih listih objavljeno tudi v slovenskem in hrvaškem jeziku. Iz tega sklepa italijanska večina, da vlada priznava slovenskemu in hrvaškemu jeziku ravnopravnost z italijanskim. Zbornica nato prestopi na dnevni red. V razpravi o učiteljskih pravnih razmerah se oglasi tudi poslanec Spindič. Galerija prične razgrajati. Ko je moralo občinstvo zapustiti galerijo, je Spindič dokončal svoj govor. Ker je med tem zbornica bila nesklepčna, je dež. glavar zaključil sejo. — Res, lepe razmere so v Istri! Velika večina prebivalstva je slovenskega rodu, a oholi Italijani bi jo radi pobasali v svoje brezdanje malhe. S temi ljudmi se ne sme govoriti — v rokovicah.

Tretje moško učiteljske na Štajarskem. Pri letošnjem proračunu je sprejel štajarski deželni zbor predlog, naj deželni odbor do prihodnjega zasedanja vse potrebno ukrene za ustanovitev moškega učiteljskega na Gorenjem Štajarskem.

Smrtna kosa. Umrla je v Hlebinah mati g. dr. Sv. Korporiča, g. Hildegarda Korporič, rojena pl. Beloševič. Naše najiskrenejše sožalje! — V Pliberku je umrla soproga okrajnega sodnika gospoda Detiček a. — V Benetkah je umrl pri neki operaciji gostilničar in hišni posestnik iz Celja Lah Jan. Lamparuthi. — Pri sv. Martinu v Rožni dolini je umrl poštar in trgovec gospod Ivan Križan. — Pri Sv. Miklavžu pri Ormožu je umrl vpo-kojeni naduđitelj in posestnik gosp. Martin Repič, star 74 let. — Umrl je 27. t. m. na Dunaju v bolnici grof Adolf Thurn-Valsassina, star 47 let.

Petindvajsetletnico svojega duhovniškega delovanja je 26. t. m. praznoval vodja zagrebskega učiteljskega č. g. Karlo Matica.

Občinski svet ljubljanski ima redno sejo v petek dne 2. avgusta 1901, ob šestih zvečer v mestni dvorani. Na dnevnem redu so: Poročila mestnega magistrata: 1. o prošnjah za podelitev meščanskih podpor; 2. o oddaji kanala na Miklošičevj cesti; 3. o raznih popravah v šolskih poslopjih. Personalnega in pravnega odseka poročilo o dopisu C. Wagenführerjevega zastopnika v zadevi izvensodne poravnave. Stavbnega odseka poročilo o načrtu in proračunu za gradnjo kanala od jubilejske ubožnice do Zaloške ceste. Direktorija mestne elektrarne poročilo o razširjavi skladišča za premog pri električni centrali.

Razstava Bratovščina vednega češčenja presvetega Rešnjega Telesa in za upravo ubožnih cerkvá je priredila te dni v spodnjih prostorih Alojzije razstavo cerkvenih oblačil, katera se bodo zastonj razdelila raznim cerkvam ljubljanske škofije. Odprta bo razstava do ponedeljka. Udje bratovščine in prijatelji cerkvene umetnosti so povabljeni razstavo si ogledati, da se prepričajo, kaj se z združenjo močjo more storiti in kako zlasti to delo ljubi Bog blagoslavlja.

Izžrebani porotniki. Dne 29. julija t. l. so bili izžrebani pri c. kr. deželnem sodišču v Ljubljani za porotno sodišče, ki se prične 2. septembra t. l., nastopni gg. porotniki: Cerne Andrej, gostilničar in posestnik v Ljubljani; Češnovar Janez, kramar in posestnik v Ljubljani; Ceferin Karl, trgovec v Postojni; Carman Gaspar, posestnik v Škofljoki; Dolenc Viktor, posestnik in gostilničar v Razdrtem pri Senožečah; Ferjančič Alojzij, posestnik v Slapu pri Vipavi; Golob Valentin, trgovec v Ljubljani; Gorše Anton, kantiner in posestnik v Ljubljani; Galle Franc, graščak v Bistri pri Vrhniki; Janežič Emil, posestnik in davkar v p. v Perovem pri Kamniku; Kantz Julij, trgovec in posestnik v Ljubljani; Kastner Gustav, trgovec v Ljubljani; Krapš Anton, kavarnar v Ljubljani; Lorbek Jožef, gostilničar v Ljubljani; Lavtižar Gaspar, posestnik, pek in branjevec v Kranjski gori; Lenče Karol, posestnik v Laverci pri Ljubljani; Mayer Franc, zlatoklepnik in posestnik v Ljubljani; Mesesnel Janez, posestnik v Vipavi; Pollak Karol, tovarnar in posestnik v Ljubljani; Polak Ferdinand, trgovec v Kranju; Pavlin Alojzij, posestnik in gostilničar v Srednji vasi pri Kranju; plem. Premierstein Kajetan, posestnik v Jeličin vrhu pri Idriji; Rancinger Rajmund, spediter v Ljubljani; Schrey Jean, pek in po-

sestnik v Ljubljani; Seemann Pavl, tovarnar v Ljubljani; Šarc Lorenc, gostilničar in posestnik v Ljubljani; Stricelj Ludvik, prod. premoga, dimnikar in posestnik v Ljubljani; Slanc Fr., posestnik v Litiji; Terdina Fr., trgovec v Ljubljani; Tosti Janez, gostilničar v Ljubljani; dr. Waldherr Jožef, imejitelj zasebnega učiteljskega in posestnik v Ljubljani; Widmayer Ludovik, prodajalec pohištva in posestnik v Ljubljani; Wurnik Janez, posestnik in podobar v Radovljici; Zimmermann Jožef, posestnik v Zagorji (Litija); Žnidaršič Leopold, mesar in gostilničar v Sp. Idriji; Žumer Jak., posestnik v Podhomu, (Radovljica). — Na domestni porotniki. Benigar Jožef, c. kr. oficijal v p.; Dovč Franc, posestnik; Dzinski Alojzij, hranilnični oficijal; Francot Štefan, gostilničar; Hlebs Franc, posestnik; Javornik Jožef, posestnik; Kozak Miha, mesar in posestnik; Krašovic Janez, posestnik; Rovšek Martin, fotograf, vsi iz Ljubljane.

Za izlet čeških kolesarjev v naše slovenske kraje se je prvotno določeni program iz raznih ozirov nekoliko preduradil ter je definitivno zdaj ta: V nedeljo dne 11. avgusta 1901: Odhod iz Prage ob 11. uri 35 minut dopoldne; prihod na Dunaj zvečer ob 7. uri 5 minut. Tu je prijateljski sestanek z dunajskimi Čehi. — V ponedeljek dne 12. avgusta 1901: Odhod z Dunaja ob 7. uri 45 minut zjutraj; prihod v Trbiž ob 5. uri 20 minut popoldne. Tu bi južinali. Iz Trbiža gredo v Žabnico, kjer puste kolesa, od tod na Višarje, kjer prenoče. — V torek dne 13. avgusta 1901: Z Višarj (zajutrak) čez Žabnico in Trbiž v Rabelj (drugi zajutrak) na Predil in nazaj čez Rabelj v Trbiž (obed). Belopeč do Klanjskih jezer (južina), od tam v Kranjsko goro (večerja in prenočišče). — V sredo dne 14. avgusta 1901: Iz Kranjske gore (zajutrak) na Dovje, kjer pozdravijo župnika Aljaža, Mojstrana (drugi zajutrak), v Bled (obed), Vintgar, Bled (večerja in prenočišče). — V četrtek dne 15. avg. 1901: Bled (zajutrak), Bohinj (drugi zajutrak), s čolni po bohinjskem jezeru, k Savici, obed v Bohinju, popoldne v Bled (večerja in prenočišče). — V petek dne 16. avgusta 1901: Bled (zajutrak), Kranj (drugi zajutrak). Tu polože venec na grob Prešerna. Jezersko (obed), v češko kočjo na Grintovcu. Prenosišče deloma v kočji, deloma na Jezerskem. — V soboto dne 17. avgusta 1901: Jezersko (zajutrak), Kranj, Medvode (drugi zajutrak), Ljubljana (obed in prenočišče). — V nedeljo dne 18. avgusta: Izlet v postojnsko jamo. — Naloga nas Slovencev je, da priredimo našim severnim bratom časten vsprejem. Zato se nadejamo, da bo ljudstvo Čehe povsod navdušeno sprejemalo; slovenske kolesarje pa pozivljemo tem potom, da gredo izletnikom mnogoštevilno nasproti ter jih spremljajo. Zlasti dne 18. avgusta, ko je nedelja, pričakujemo, da se pridruži Čehom veliko število naših kolesarjev, zato tudi namerava »Zveza slovenskih kolesarjev« prirediti isti dan velik zvezni izlet v Postojno.

Okr. učiteljska konferenca za ljubljansko okolico se je včeraj vršila v telovadnici druge mestne deške šole. Okr. šol. nadzornik g. prof. Zupančič je poročal o svojem nadzorovanju ter priporočal učiteljem, naj se marljivo poslužujejo učit. knjižnice in odtegujejo političnim bojem. Nadučitelj g. Benedik je poročal: »Kako naj šola deluje proti žganjpitju«.

Sestanek abiturijentov na Sušaku odložen. »Novi list« z Reke poroča, da je sestanek abiturijentov na Sušaku odložen na 5., 6. in 7. dan septembra in to na izrecno željo mnogih udeležnikov.

Zahvala. Slavno pevsko društvo »Slavec« priredilo je dobredelno slavnost v korist ponesrečenim pogorelcem. Prejeli smo prelepi dar 433 K 93 v. za ponesrečeno Gorenjo Vas. Podpisani pomožni odbor se slavnemu društvu »Slavec« tem potom v imenu ponesrečencev kar najtopeje zahvaljuje. — Pomožni odbor Gorenja vas, dne 30. julija 1901. — Fr. Jelovčan, zapisnikar. Matej Pintar, načelnik. Vencel Paleček, Simon Seljak, Gropa Dolinar.

Ljubljanske novice. Skrutinij pri volitvah v bolniško blagajno je bil danes pri kazenskem sodniku okrajnega sodišča v Ljubljani tako končan, da je bil ljubljanski občinski svetnik Josip Turk vulgo

Bolčev Pepe, kateri je, kakor je našim bralcem še znano, razžalil celo volivno komisijo in posebej pa še gosp. dr. Brejca, in nameraval na ta način onemogočiti izvršitev skrutinija, obsojen na deset dni zapora. Ker pa je bil, kakor je sodnik naglašal, še le dvakrat kaznovan in je vzoren meščan, se mu je ta kazen spremenila v denarno globo 100 kron v zaklad za mestne reveže. Vsa ta kazenska zadeva bi se bila preprečila, ako bi bil mestni magistrat, ki se je svoj čas silno zanimal za bolniško blagajno in nje vodstvo, skrbel za to, da bi se bil vzdržal mir in red pri volitvah. Na dan volitve je pa kar ves organizem na rotovžu zastal; ni bilo dobiti niti policaja niti njih načelnika in še manj kakega uradnika, če tudi jih je volivna komisija iskala povsodi. Tako se ima občinski svetnik Turk zahvaliti njemu podrejenim magistratnim organom za kazen. — **Novi most.** Na notico pod tem zaglavjem v 170 štv. nam je g. Adolf Reich poslal sledeči popravek: »Ni res, da je Alojzij Forstner, uslužbenec pri zgradbi jubilejskega mosta v Ljubljani, prodajal meni les in cement, ukraden baje svoji tvrdki.« K temu pripomnimo, da smo prejeli dotično vest iz dosedaj zanesljivega vira in da sta jo že pred nami objavila »Laib. Zeit.« in »Narod«.

Iz Mekinj. Pri volitvi obč. predstojništva dne 26. t. m. je bil izvoljen županom za našo občino Jože Hočevar, svetovalecema pa Primož Košir in Jernej Jan, vsi vrli krščanski možje.

Ponesrečil se je včeraj dopoldne na Zid mostu premikač F. Ferdinand. Zašel je med dva vlaka. Odtregalo mu je levo roko in zdrobilo obe nogi. Ponesrečenca so prepeljali v Ljubljano, a je umrl že mej potjo.

Ulom. V zaprto hišo klobučarja Jan. Šmalca na Mirni se je 25. t. m. priplazil neznan uzmovič, ki je odnesel gospodinj iz zaprte omare zlato uro in medaljon v vrednosti 60 K ter 120—160 K denarja. Hranilne knjižice, glaseče se na 4800, se ni upal odnesti seboj. Dosedaj ga še niso mogli zaslediti.

Utonil je pri Gabersdorfu na Štajerskem dragonec Jožef Hladnik.

Napad? Nemški listi poročajo, da je bil v bližini Tržiča napaden tovarnar Charles Moline s svojo sestro. Napadalec je prepodil s strelji iz revolverja. Kaj posebno hudega torej pač ni bilo.

Za nov most čez Savo pri Brežicah je postavil štajarski dež. zbor v deželni proračun 100.000 K.

Za železnico Grobelno-Slatina se je pooblastil štajarski dež. odbor, nakazati dovoljenih 800.000 K dotičnemu delniškemu društvu, ako: 1. ne bodo presegali stroški 3.040.000 K. 2. ko dobi dotična delniška družba koncesijo ter železnico tudi dogradi. 3. da družba povrne dež. železniškemu odseku vse stroške, katere bo ta imel z načrti. 4. da se prepusti dež. odboru v upravi nove železnice primerno zastopstvo deželnih interesov.

Varnostna štajarsko-ogerski meji. Za varnost na štajarsko-ogerski meji se pomnoži štajarsko orožništvo za sedem postajevodij in 28 mož.

Služba muzikanta se dobi pri celjski narodni godbi. Dotičnik lahko vstopi v trgovino kot služabnik. Oglasiti se je treba takoj pri g. Iv. Likarju, blagajniku in gospodarju godbe.

Iz Aleksandrije nam piše slovenski rojak: P. Frigidijan Giannini, varuh sv. dežele, je 1. julija dobil iz Rima veselo novico, da so sveti oče Leon XIII. dali napraviti posebno spominsko svetinjo za one božjepotnike, ki obiščejo sveto deželo. Kardinal Ledochowski je v imenu svetega očeta pisal o. Gianniniju preprijazno pismo, v katerem vzbuja gorečnost ter opisuje svetinjo, ki ima podobo jeruzalemskega križa. Svetinje so bronaste, sreberne in zlate.

Slab strelec. Neki kmet v Truškah je hotel ustreliti kokoš, a je po nesreči ustrelil kmetico Katarino Kozlovič v roko. Ranjeno ženo so odpeljali v tržaško bolnico, kjer so jej svinec izvlekli iz roke.

Franko Stein v Celju. Dne 25. avgusta pride znani nemškorađikalni poslanec Franko Stein v Celje. Tedaj bodo celjski nemškutarji praznovali ustanovno slavnost društva nemskonarodnih pomočnikov. Pred dvema letoma se je jugoslovanskim steno-

grafov v Žalču o priliki njih zborovanja prepovedalo slavnostne govore, videti hočemo, kako bode celjsko okr. glavarstvo postopalo napram možu, ki je 28. febr. v državnem zboru dejal, da je danes vsakdo neumen, ki je v Avstriji domoljub.

Nesreča slovenskega delavca na Češkem. Iz Polavna na Češkem se poroča o veliki nesreči pri predoru pri Markelsdorfu tik Tambalda. Na delavce, ki so ondi delali, se je udrila skala. Tri delavce je močno poškodovalo, mej njimi Franca Humarja, doma iz Lokovca. Humar je bil tako močno poškodovan, da je tekom jedne ure umrl.

Spomenik Nj. Veličanstva so minolo soboto slovesno odkrili v Zemunu, in sicer v lepem mestnem drevoredu. Spomenik je napravil znani hrvaški kipar Ivan Rendić.

Hrvatski dom bodo 4. avgusta otvorili v Vrniku na otoku Krku. Lepa in ukusna zgradba bode središče in shajališče vrbnjskih in vobče krških Hrvatov. Za to zgradbo so se trudili razni hrvaški domoljubi, na čelu jim dr. D. Vitezić.

Medovičevo sliko „Bachanal“ hoče kupiti zagrebški mestni zastop za 6000 kron, da jo postavi v mestno dvorano.

Samomor inženirja. V Brnu se je ustrelil v nekem ondodnem hotelu inženir železnice iz Trsta Pavel Katholicki.

Dvojni umor. V bližini Reke sta bila nedavno v svoji hiši umorjena mož in žena Kortič. Sedaj so v Reki prijeli človeka, o katerem sumijo, da je morilec. Ime mu je Jožef Rasport, 58letni krošnjar iz Klane v Istri.

Telefonska in brzojavna poročila.

Sv. Križ pri Ljutomeru, 31. julija. Stolni dekan mariborski dr. Ivan Križanič danes ob 2. uri popoldne umrl.

Dunaj, 31. julija. Povodom odpotovanja avstrijskih vojnih ladij „Elizabeta“ in „Zenta“ iz vzhodnoazijskega vodovja se je cesar brzojavno zahvalil častnikom in vsemu moštvu za požrtovalno in uspešno delovanje in jim želi srečno vrnitev.

Dunaj, 31. julija. Dr. Körber je imel včeraj pogovor z dr. Stranskim.

Dunaj, 31. julija. Tukajšnje češko katoliško politično društvo je imelo včeraj protestno zborovanje proti predlogu poslanca Koliska glede nemškega jezika.

Išl, 31. julija. Včeraj popoldne se je ob ogromni udeležbi prebivalstva vršil pogreb prof. dr. Widerhoferja. Blagoslovu v župni cerkvi je prisostvoval cesar z vsemi tu bivačimi člani cesarske hiše.

Trst, 31. julija. Bolezen škofa Sterka je jako nevarna.

Trst, 31. julija. Stavki kamnosekov so se pridružili včeraj tudi kamnolomci.

Lvov, 31. julija. „Kurjer Lvovski“ poroča: Pri bližnjih deželnozborskih volitvah bode Stojalovskega stranka postavila v 15 kmečkih okrajih svoje kandidate in računa, da zmaga v devetih okrajih. Rusini utegnejo dobiti petnajst mandatov, Danielakova kršč.-soc. skupina štiri, katol.-nar. frakcija Zygulinskega tri, poljsko-kmečka zveza štiri in samostojni poljski demokrati dva mandata.

Budimpešta, 31. julija. (U. B.) Bivši minister ter sedanjí predsednik poslanske zbornice Dezider Szilagyí je nočoj nagloma umrl. Včeraj popoldne

se je povrnil iz Karlovih varov in se zaprl v sobo, kjer so danes zjutraj našli mrtvega. Zdravniki so konstatovali, da ga je zadela kap na možgane.

Budimpešta, 31. julija. Razni listi trdijo, da je umrl Szilagyí nenaravne smrti. Zdravniki pa temu oporekajo in po znamenjih na mrtliču trdijo, da je umrl že pred polnočjo naravne smrti. Szilagyí je doživel 61 let in je v Ogerski igral veliko ulogo. Bil je prvi mažarski jurist, bil minister pod Tiszo, Szaparyjem in Weckerlom ter prvobornik za civilni zakon.

Pariz, 31. julija. Jezuitje so sklenili, da se ne bodo pokorili novemu zakonu proti redovnikom ter se do 1. oktobra vsi izselili. Poskrbeli pa so, da ostanejo vse njihove šole, katere so ustanovili in vodili.

Curih, 31. julija. Včeraj je bil vodja anarhiške agitacije Gallioti pri svojem dohodu iz Pattersona aretovan.

Berolin, 31. julija. Čuje se, da bodo nemški pomorski bataljoni na povratku iz Azije izkrcali se v Trstu in se preko Dunaja odpeljali v svojo domovino.

London, 31. julija. O položaju v Braziliji se poroča iz Rio de Janeira: Tu vlada velik strah. Boje se, da bo propadanje industrije in trgovine neugodno vplivalo na državne finance.

Žitne cene

dné 30. julija 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	K 8-25	do 8-26
„ pomlad 1902	—	—
Rž za jesen	7-11	7-12
Koruzna za julij-avgust	5-73	5-74
„ september-oktober	5-65	5-66
„ maj-junij 1902	5-44	5-45
Oves za jesen	6-62	6-63

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	8-00	8-06
Rž za oktober	6-72	6-73
Oves za oktober	6-30	6-31
Koruzna za julij	—	—
„ avgusta	5-23	5-24
„ maj 1902	5-15	5-16

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 8-20	do 8-60
„ južne žel.	8-10	8-40
Rž	7-15	7-35
Ječmen	—	—
„ ob Tisi	—	—
Koruzna ogerska	5-65	5-75
Činkvant	6-75	7-10
Oves srednji	7-35	7-55
Fizol	7-75	10-00

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

čas	čas opažanja	stanje barometra v mm.	temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Padevina v 24 urah
30	9. zveč.	738-6	21-2	brezvetr.	jasno	—
31	7. zjutr.	739-5	17-7	sl. jug.	oblačno	0-0
	2. popol.	736-9	28-5	sl. sever.	jasno	—
Srednja včerašnja temperatura 22-4° normale: 19-8°						

Zahvala. 734 1-1

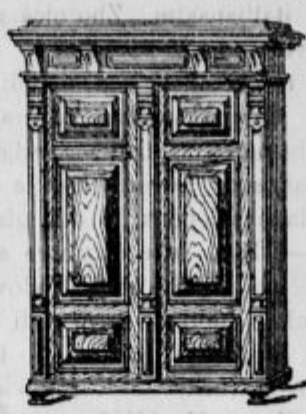
Vsem dragim prijateljem in znancem, kateri so se nas ob smrti gospoda

Josipa Kogej-a

tako ljubeznjivo spominjali, osobito onim, ki so spremili pokojnika do groba, bodi iskrena zahvala.

Rodbina Kogej-Kopše.

Mizarska zadruga
v Št. Vidu pri Ljubljani

se toplo priporoča preč. duhovščini in vsemu p. n. občinstvu v naročitev raznovrstne

hišne
oprave

ter tudi druge oprave, temne in likane, poljubno

po želji izvršene. — Raznovrstne oprave izvršujejo se v vseh po ljubnih slogih, lastnih in predloženih uzorcih, najtrpežnejše in iz dobro izsušenega lesa po nizkih cenah.

V prav obilno naročitev se priporoča

J. Arhar,
načelnik.

238 23

Lak za šolske table, non plus goči tako lahko pisanje, kakor na skrilj. Dobiva se pri trvdki **BRATAEBERL** v Ljubljani, Francišanske ulice. 228 21 11-1
Vnanja naročila proti povzetju.

Štajerska
ROGAČKA

KISELA VODA **Gempel** in Styria-vrelec
OSVEŽUJOČA PIJACA. Nepresegljiva zdravilna voda.

ANT. PRESKER
krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta 31. 16

se priporoča preč. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke
iz trpežnega in solidnega blaga po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo zalogo

zgotovljene obleke
posebno na haveloke v največji izbiri po najnižjih cenah.

Dobavitelj uniform avstrijskega društva
železniških uradnikov. 7 57

Kis,

naravni, iz alkohola po vrenju napravljene, brez primesi nevarne in neprijetno dišeče oetne kisline, se dobiva pri 714 10-2

J. J. Kantz-u
v Ljubljani, Rimska cesta 16.

Izdelovatelj strojev za pranje
Kraus & Comp., Dunaj, XVIII., Währinger Gürtel 53.

Največa in najstarejša tovarna te vrste v Avstriji, prevzame napravo popolnih pralnic in razpošilja zajamčeno dobre: 673 20-5

Pralnestroje
na par,
priznane najboljšee vrste, za na roko ali na par, od 28 gl. do 2000 gl.

Centrifuge,
delujoče brez ropota, za na roko ali na par, od 140 gl. do 1400 gl. višee.

Najboljši Wring-stroji
(za ožemanje perila) v vseh velikostih, od 14 gl. do 1400 gl. višee.

Stroji za valjanje perila,
najboljšee stavbe, po 24 gl. in višee.

Stroji za likanje perila
od 85 goldinarjev višee.

Natančni ceniki s podobami vseh strojev za pranje na željo brezplačno in franko.

ORIGINAL SINGER
NAHMASCHINEN

Svetovna razstava
Pariz 1900.
Grand Prix.

Singer Co., akcijska družba za šivalne stroje,
Ljubljana, Sv. Petra cesta 6. 730 1-1

Singerjevi šivalni stroji so neobhodno potrebni za domačo porabo in industrijo.

Singerjevi šivalni stroji so vzorne konstrukcije in izdelave.

Singerjevi šivalni stroji so najbolj razširjeni v tovarniških obratih.

Singerjevi šivalni stroji imajo nedosežno proizvodno zmoglost in trpežnost.

Singerjevi šivalni stroji so najprimernejši za moderno umetno vezenje.

Brezplačni učni tečaji fudi v modernem umetnem vezenju.

Šivalni stroji trvdke Singer Co. morajo zahvaliti svoj svetovni glas izborni in veliki proizvodni zmoglosti, ki od nekdanj odlikuje vse nje fabrikate. Vedno naraščajoče število prodanih strojev, znamenita odlikovanja na vseh razstavah in blizu 50letni obstoj tovarne, dajo najsigurneje poročilo za dobroto naših strojev.

Singerjevi elektromotorji, specijelno za obrat s šivalnimi stroji v vseh velikostih.

Dunajska borza.									
Dne 31. julija.		20 mark	23-46	Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	105-—	Sa'move srečke, 40 gl.	200-—		
Skupni državni dolg v notab		99-05	20 frankov (napoleondor)	19-02	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-25	St. Genois srečke, 40 gl.	234-—	
Skupni državni dolg v srebru		99-95	Italijanski bankovci	91-—	Prijoritete obveznice državne železnice	430-—	Waldsteinove srečke, 20 gl.	368-—	
Avstrijska zlata renta 4%		118-40	C. kr. cekini	11-31	„ južne železnice 3%	342-75	Ljubljanske srečke	60-—	
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron		95-70	Dne 30. julija.		„ južne železnice 5%	121-50	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	269-50	
Ogerska zlata renta 4%		118-45	3-2% državne srečke l. 1854, 250 gl.		185-—	„ dolenskih železnice 4%	—	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	5815-—
Ogerska kronska renta 4%, 200		92-95	5% državne srečke l. 1860, 100 gl.		171-—	Kreditne srečke, 100 gl.	388-50	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gl.	850-—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.		1655-—	Državne srečke l. 1864, 100 gl.		207-50	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	500-—	Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	89-25
Kreditne delnice, 160 gl.		629-50	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron		95-20	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gl.	48-—	Splošna avstrijska stavbniška družba	144-—
London vista		239-50	Tisne srečke 4%, 100 gl.		144-25	Ogerskega	25-—	Montanska družba avstr. plan.	412-50
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj. 117-22 1/2		—	Dunavske vravnavne srečke 5%		257-25	Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl.	16-25	Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	430-—
						Rudolfove srečke, 10 gl.	58-—	Papirnih rubljev 100	25-75

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za izgube pri izrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako frebanje.
Kulaniina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l. Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni vtati za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.

Izdajatelj: Dr. Evgen Lampe.

Odgovorni vrednik: Iven Rakeveo.

Tisk „Katoliške Tiskarne v Ljubljani.